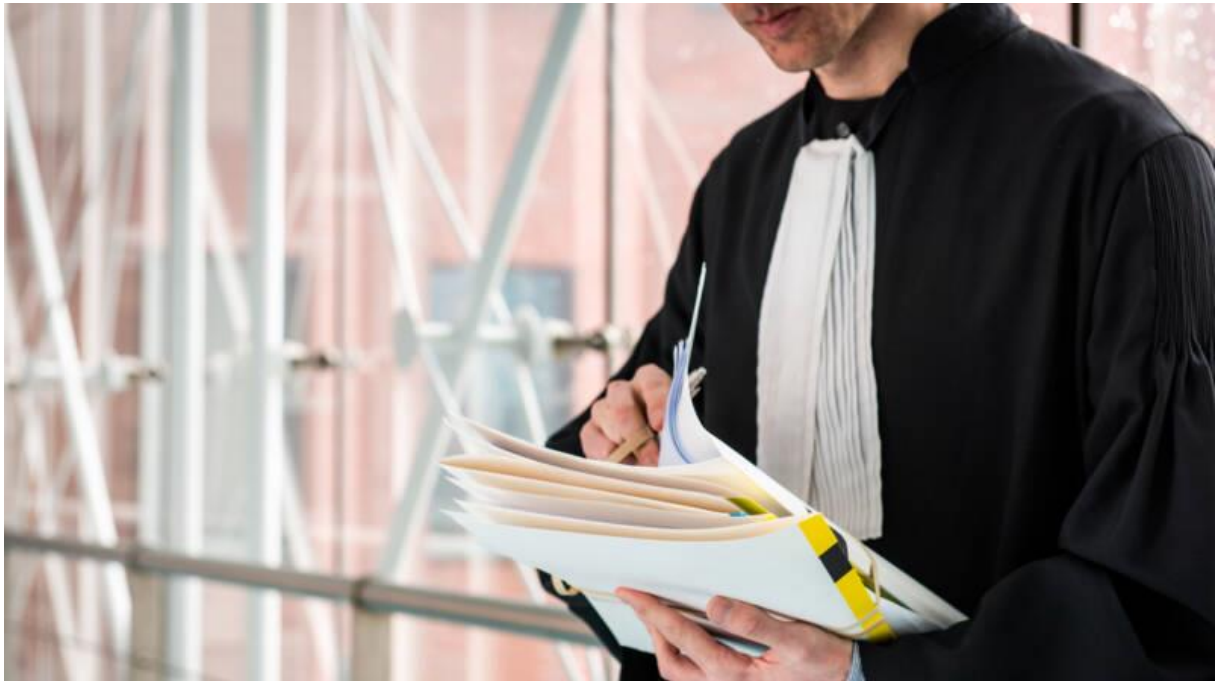

Rechter aan huis - 80-plussers steeds vaker gedwongen opgenomen

Bron, Nieuwsuur – 6 april 2019

Een recordaantal mensen is vorig jaar gedwongen opgenomen in een psychiatrische instelling of verpleeghuis. De rechter legde ruim 27.000 dwangopnames op, blijkt uit cijfers die *Nieuwsuur* opvroeg bij de Raad voor de Rechtspraak.

Het gaat om mensen met een stoornis van wie gevreesd wordt dat ze zichzelf of anderen iets aandoen en die behandeling weigeren. Het is een laatste redmiddel. Het kabinet wil deze onvrijwillige opnames beperken, maar desondanks is er de afgelopen tien jaar sprake van een stijging.

Opvallend is het aantal 80-plussers dat gedwongen wordt opgenomen. Dat aantal nam in vijf jaar met een kwart toe naar zo'n tweeduizend in 2018.

Het is letterlijk bij kop en kont pakken en als je niet wilt, komt de politie.

In vijf jaar tijd gaat het om een stijging van 23 procent. Daarmee loopt het aantal dwangopnames in deze leeftijdscategorie het snelst op, blijkt uit de cijfers van de Raad voor de Rechtspraak. Het gaat meestal om dementerende ouderen die volgens een arts een gevaar voor zichzelf of anderen vormen en die behandeling weigeren.

Onverantwoord

Een rechter beslist in zo'n geval of iemand gedwongen mag worden opgenomen. Vaak betekent dit dat ouderen tegen hun zin hun eigen huis moeten verlaten. Het overkwam ook de 92-jarige dementerende tante van Jellie Lemstra. "Ze wilde absoluut niet opgenomen worden, maar het ging echt niet meer."

Op basis van een geneeskundige verklaring besloot een rechter na een zitting in de huiskamer van de 92-jarige tante dat langer alleen wonen onverantwoord was. "Mijn broer en ik hebben toen geprobeerd haar mee te nemen. Dat lukte niet", vertelt Lemstra. De verpleegkundigen van de ambulance namen het toen over. "Het is letterlijk bij kop en kont pakken en als je niet wilt, komt de politie."

Je wordt er niet voor niets bijgeroepen. Het zijn situaties waarbij er echt wat aan de hand is.

Jan Broer, forensisch arts bij de GGD in Groningen onderzoekt dwangopnames. In 2013 werden er per honderdduizend 80-plussers 148 mensen gedwongen opgenomen. In 2017 waren dat er 183, een stijging van bijna 25 procent. Volgens Broer zijn er verschillende oorzaken. "Bij ouderen heeft het te maken met het krimpende sociale netwerk van familie, vrienden en overbelaste mantelzorgers. Er zijn minder verzorgingshuizen waardoor mensen uiteindelijk in hun eigen omgeving vastlopen."

In alle gevallen van een gedwongen opname moet de rechter toestemming geven op basis van [de wet](#) Bijzondere Opnemingen in Psychiatrische Ziekenhuizen (Bopz). De wet schrijft voor dat een gedwongen opname alleen is toegestaan als er sprake is van gevaar.

Wet bijzondere opnemingen psychiatrische ziekenhuizen (Bopz)

In de Wet Bopz staan de rechten van cliënten tijdens een onvrijwillige opname in een psychiatrische instelling, een instelling voor mensen met een verstandelijke beperking of een verpleeghuis voor dementerende ouderen. De Bopz geldt tot 1 januari 2020.

Voor wie geldt de Wet Bopz?

De Wet Bopz geldt voor:

gedwongen opnamen en behandelingen in de psychiatrie

de zorg voor mensen met een verstandelijke beperking

de psychogeriatric (ouderenzorg voor mensen met een psychogeriatric aandoening, zoals dementie).

Op 1 januari 2020 wordt de Wet Bopz vervangen door twee nieuwe wetten:

De [Wet verplichte ggz](#) voor mensen met psychiatrische aandoeningen

De [Wet zorg en dwang](#) voor mensen met een verstandelijke beperking en mensen met een psychogeriatric aandoening, zoals dementie.

Meer informatie op <https://www.dwanginzorg.nl/rechten/wetten/wet-bopz>

Opname onvermijdelijk

Nieuwsuur liep een dag mee met rechter Wouter van der Haak uit Alkmaar die dit soort zittingen doet. "Je wordt er niet voor niets bijgeroepen. Het zijn situaties waarbij er echt wat aan de hand is. Iemand moet een psychiatrische stoornis hebben die gevaar veroorzaakt en er moet geen vrijwillige behandeling mogelijk zijn."

Een gedwongen opname overkwam ook Ignas. Hij zou volgens de crisisdienst psychotisch zijn geweest. Twee keer zat hij gedwongen in een kliniek, beroep aantekenen kon niet

Rechter Van der Haak behandelt nu vier jaar zaken van gedwongen opnamen. Hij ziet het drukker worden. Hij moet ook vaker beslissen over dwangopnames bij hoogbejaarden. "Ik geloof niet dat ik het bij dementerende ouderen ooit heb afgewezen. Die verzoeken worden meestal gedaan in een stadium dat dementie zo vergevorderd is dat opname onvermijdelijk is."